

Opmerkingen bij de internetconsultatie

De Taalunie geeft hieronder haar reactie op het Conceptbesluit CXC voor Saba en Sint Eustatius. Dat doen we aan de hand van de bijgevoegde 'Q and A' in het document.

Q3:

Bij de verschillende uitstroomniveaus binnen CXC worden de ERK-referentiekaders vermeld, echter in de begeleidende tekst worden de moedertaalreferentiekaders gebruikt. Dit werkt verwarrend. Taalverwerving van vreemde taal gaat anders dan van moedertaal, waardoor de prestaties van de kinderen te laag zullen worden ingeschat. En in het Caribisch deel van het Koninkrijk is Nederlands voor heel weinig leerlingen de moedertaal. Een misvatting, die vaak door het ERK ontstaat, is dat moedertaalsprekers C1 of C2 hebben. Dat is zelden het geval. Alleen mensen die in hun beroep of anders heel expliciet met taal bezig zijn, halen dat niveau. Gemiddeld is B1/B2 en dat is ook in de meeste gevallen voldoende.

Leerlingen uit de Cariben lijken zo gelijkgesteld te worden aan leerlingen in Europees Nederland of er wordt zelfs meer van ze verwacht. Dat zal nooit realiteit worden en kan dan ook geen uitgangspunt zijn. Daarom is het ook niet realistisch de Meijerink referentiekaders te hanteren. Dit zal de leerlingen belemmeren in hun onderwijskansen.

In dit document wordt bij CAPE zelfs 4F gevraagd, het hoogste niveau; dat is min of meer vertaald naar ERK: C1, zie ook de opmerking hierboven over C1. En dat niveau zou behaald dienen te worden zonder dat bij CAPE Nederlands aangeboden wordt. Dit lijkt een onhaalbare kaart.

Wat naar onze mening van belang is, is hoe je leerlingen zo efficiënt mogelijk vaardig maakt en ze naar een zo hoog mogelijk realistisch en functioneel niveau van het Nederlands kan brengen.

Q3:

Er wordt geen verdiepend Nederlands meer aangeboden binnen CAPE. Wel wordt van deze leerlingen verwacht dat ze op niveau zijn om vervolgonderwijs te volgen. Voor het vervolgonderwijs op hbo en wo niveau is niveau B2 vereist. CSEC leidt op naar A2 (voor alle vaardigheden), op weg naar B1. Geen Nederlands aanbieden zou betekenen dat leerlingen via een andere weg er voor moeten zorgen om op niveau te komen.

De Taalunie gaat uit van de realiteit dat niet iedere leerling aan het eind van de schoolcarrière ook daadwerkelijk op het gewenste taalniveau is. Op verzoek van de eilanden zijn daarom binnen het project netwerk NVT al contextgebonden aansluitingsmodules ontwikkeld voor leerlingen die hun carrière aan Nederlandstalige vervolgonderwijs willen vervolgen: van A2 naar B1 (voor vervolgonderwijs op mbo-niveau) en van B1 naar B2 (voor vervolgonderwijs op hbo/wo niveau)

Q4:

De scholen worden niet verplicht Nederlands als vreemde taal aan te bieden. Nederlands wordt gedefinieerd als 'sterke vreemde taal' op Sint Eustatius en Saba. Wat is de reden om geen keuze te maken in moedertaal didactiek of vreemdetaal didactiek? Voor deze leerlingen is Nederlands een vreemde taal: is het dan niet van belang om de keuze te maken voor vreemdetaal didactiek? Didactiek die pas bij het leren van een vreemde taal en dan niet de illusie laten bestaan dat moedertaal onderwijs ook wel werkt.

Even verderop wordt gesproken over de 'meest efficiënte manier' van onderwijs in en van het Nederlands: het zijn vreemdetaal leerlingen, dus het meest logische lijkt vreemdetaal didactiek. Aan het stimuleren daarvan mag ook aandacht besteed worden.

Q5:

'onder voorwaarden' – welke voorwaarden worden bedoeld?

Q6:

'voldoende afsluitend verdiepend Nederlands met een schooldiploma' – hier worden geen voorwaarden gesteld.

Q7:

Er wordt geen Nederlands gegeven bij CAPE. Leerlingen sluiten CSEC af met minimaal A2 op alle vaardigheden, op weg naar B1, – hoe kunnen ze dan wèl de stap naar B2 maken? De mogelijkheden hiervoor zijn bij Q3 beschreven. De vraag is dan wel of er toch extra inzet nodig is vanuit de school?

Q8:

In onze ogen is het in dit geval niet verstandig om de beslissing vreemde taal/moedertaal aan geheel bij de school te laten. Wij raden aan de keuze voor vreemdetaal didactiek te stimuleren. Voor het overgrote deel van de leerlingen is Nederlands een vreemde taal. Laat desnoods de ruimte voor een school om onder voorwaarden en met expliciete argumenten moedertaal onderwijs te geven maar maak vreemde taal norm. Werk liever aan professionalisering van docenten om vreemdetaal didactiek te gebruiken. Als je de keuze laat voor moedertaal onderwijs, dan bestaat de kans dat docenten (en directies en besturen...) in hun 'comfortzone' blijven en hoeft er niet veranderd te worden terwijl je dan leerlingen tekort doet!

Q17:

CAPE: als CAPE niet aangeboden wordt bij de scholen op Saba of Statia dan is er een mogelijk alternatief het programma op Sint Maarten te volgen bij de St Maarten Academy of af te sluiten met een IB bij de St Dominic High.

Beroepsonderwijs: naast de CVQ-programma's op Saba en Sint Eustatius biedt ook de NIPA op Sint Maarten beroepsonderwijs aan. De drie scholen van Saba, Sint Eustatius en Sint Maarten werken samen in een netwerk voor beroepsonderwijs.

Nog een paar vragen:

- Het uitstroomniveau voor het Engels, is dat ook volgens ERK-normen? Aangezien in deze specifieke situatie ook het Engels niet de moedertaal is

(Sabaans of Stataans Engels is niet hetzelfde als het Brits of Amerikaans Engels), maar een vreemde taal, zouden ook hier ERK-normen gehanteerd kunnen worden.

- Wat wordt bedoeld met een schoolexamen? Kan dat ook een examen zijn dat de school zelf maakt? En hoe wordt dat gelinkt aan het niveau van de leerlingen?

Samengevat de aandachtspunten:

- Het gevraagde uitstroomniveau lijkt hoger dan wat er in Nederland van de leerlingen wordt gevraagd, als de Meijerink referentiekaders worden gehanteerd. Dat lijkt ons niet realistisch.
- De verwarring die er kan ontstaan door verschillende referentiekaders te hanteren (ERK en Meijerink).
- De keuze die gegeven wordt: moedertaalonderwijs of vreemde taalonderwijs.
- Ongeacht of CAPE wel/niet aangeboden wordt, hoe komen leerlingen op het gewenste niveau als ze geen Nederlands meer krijgen?

Suggestie: Erken de meertalige situatie, waarin geen enkele onderwijstaal ook moedertaal is. Van belang is te werken aan hoe de leerlingen vaardig te maken en te streven naar een zo hoog mogelijk niveau van functioneel taalgebruik.

Vanzelfsprekend is de Taalunie bereid bovenstaande mondeling toe te lichten.